

A „HORÁNYI ÖZSÉB 75” MINT ÁLLAPOT

Gion Zsófi

zsofi.gion@gmail.com

Ha a PTC úgy tekint a kommunikatívra mint állapotra, amely a problémakezelésünk felkészültségeinek egy lehetséges helye, akkor ma tekintsünk úgy a „Horányi Özséb 75”-re is mint állapotra, amely Horányi Özséb problémakezeléséhez szükséges felkészültségeinek egy lehetséges helye.

Ez az előadás abból indul ki, hogy milyen esetek mentén lehetséges a „Horányi Özséb 75”-öt mint állapotot, mint eseményt vagy mint aktust kategorizálni.

Ezt követően a „Horányi Özséb 75” lehetséges szignifikációs láncolatainak kimeneteiből következtetünk arra, hogy a „Horányi Özséb 75” egy kommunikatív állapot.

„Horányi Özséb 75” mint eset

A „Horányi Özséb 75” maga egy eset, ami viszont további esetekre boncolható.

Milyen esetekből állhat a „Horányi Özséb 75”? Lehet egy esete, hogy Horányi Özséb felkel egy március végi reggelen és 75 éves lett. Vagy éppen az édesanyja elárulta neki, melyik óra melyik percében született: ekkor az órára nézve azon a március végi napon tudomásul veszi, hogy 75 éves lett; de eset ez a mai összejövétel is (ami szintén további esetekre bontható), vagy bármelyik olyan ünneplés, ami arról szól, hogy „Horányi Özséb 75”; vagy esete a „Horányi Özséb 75”-nek az is, hogy egyszer már volt 74, 73, sőt, 44, de 16 is, ugyanígy, hogy még nem 76, 77, és így tovább.

A „Horányi Özséb 75” nyilvánvalóan több esetből áll, így komplex eset.

A „Horányi Özséb 75” mint állapot

Az a komplex eset, amelynek elemibb esetei az időbeli változástól eltekintve azonosak, állapotként definiálható. „Az állapot valami olyasmi, ami hosszabb vagy rövidebb ideig fennáll és míg fennáll, nem változik.” (Horányi 2015:1): ha tehát a „Horányi Özséb 75” állapot, úgy bemeneti és kimeneti esetei között az időtől eltekintve nincs különbség. Vagyis mondhatnánk, hogy 2017. március 27 – 2018. március 26-ig fennáll, hogy HÖ 75.

Mindazonáltal meglehetősen sértő lenne az ünnepeltre nézve azt gondolni, hogy évről évre csak az éveinek száma változik, és minden egyéb marad a megszokott kerékvágásban.

A „Horányi Özséb 75” mint esemény

Ezért célszerűbb volna elszakadni az állapottól, és eseményként címkézni a „Horányi Özséb 75”-öt. Az esemény bemeneti és kimeneti esete nem csak időbeli eltérést, hanem másfajta különbséget is mutat. Például Horányi Özséb a 75. éve alatt megtanulta, hogy hogyan kell krumplilevest főzni; vagy például jobban lát az egyik szemére, mint 74 évesen; vagy egyéb olyan felkészültségekkel lett gazdagabb, amelyeknek 75 éves kora előtt nem volt birtokában. Ha így tekintünk a „Horányi Özséb 75”-re, akkor olyan eseteket tudunk megnevezni bemeneti és kimeneti esetként, amelyek nem csupán a dátumban, hanem egyebekben is különböznek: bemeneti esete lehet a „Horányi Özséb 75”-nek mint eseménynek Horányi Özséb, aki 2017. március 27-én nagyítóval olvas; és kimeneti esete Horányi Özséb, aki 2018. március 26-án már szemüveg nélkül olvas.

A „Horányi Özséb 75” mint aktus

De ha igazán pontosak akarunk lenni, akkor azt mondjuk, a „Horányi Özséb 75” egy aktus. Az aktus éppen annyiban különbözik az eseménytől, hogy a bemeneti és kimeneti eset különbsége mindenképp egy ágens iparkodásából fakad (az eseményé is fakadhat ebből, de nem szükségképpen). Könnyedén beláthatjuk, hogy a „Horányi Özséb 75”-nek bizony van ágense, mitöbb, a „Horányi Özséb 75” nem létezhetne Horányi Özséb iparkodása nélkül (ahogyan sem a bemeneti, sem a kimeneti esetei ennek az eseménynek, legyen szó bármelyik ezzel kapcsolatos esetről), tehát címkézzük aktusként.

„Horányi Özséb 75”: hogyan lesz mégis állapot?

De ez a diszkusszió mégis amellet kíván érvelni, hogy a „Horányi Özséb 75” egy állapot. Ehhez két dologra van szükség:

Egyfelől, ha abból indulunk ki, hogy a 75 éves Horányi Özséb úgy állapot, mint ahogyan egy darab követ lerakunk és ott marad, vagyis ez alatt az év alatt semminemű változás nem következik be Horányi Özsébben az évei számának növekedésén kívül, akkor valóban el kellene vetni ezt a kategóriát. Csakhogy az állapot szemantikája megenged egy olyan nemű változást is, amely állandósult változás: megfigyelhető erre példaként a fizika szótárából a *mozgásállapot* kifejezés, amely az állapot állandóságába változásokkal is kalkulál, olyanokkal, amelyek állandóak.

A következőkben tehát a „Horányi Özséb 75” állapot jellegét ilyen „mozgásállapotra” vonatkoztatva diszkutáljuk.

Másfelől meg kell nézni, mik lehetnek azok a be- és kimeneti esetek, amelyek között igaz, hogy a „Horányi Özséb 75” egy állapot. Karácsony András javaslatára¹ ehhez a szignifikációs láncolatokat vesszük figyelembe. Tekintsünk a 75-re mint szignifikátumra, amely számmunkra, akik ma összejöttünk ezért, szignifikáns. Mindazonáltal rugaszkodjunk el a szignifikáció láncolatának kronologikus jellegétől: 75, 76, 77, és így tovább; és fejtsük tovább ezt a láncolatot másik irányba. Szignifikánsunk, hogy a „Horányi Özséb 75” alkalmából ma itt összegyűltünk. Ennek szignifikátuma lehet, hogy vannak olyan ágensek, akik igényt tartanak Horányi Özséb születésnapjának ünneplésére: a szignifikáns az ünnep, a szignifikátum az arra való hajlandóság. Ez egyben, vagyis az ünnep mint szignifikáns és az ünneplésre való hajlam mint szignifikátum szignifikánsa lehet továbbá annak, hogy vannak olyan ágensek, akik nem csak a születésnapjának ünneplésére, hanem éveinek számától függetlenül magára Horányi Özsébre tartanak igényt, legyen ő 74 vagy 76. Fogalmazzunk pontosabban: *figyelemmel van-*

¹ Lásd az ugyanitt megjelent tanulmányt.

nak rá attól függetlenül, hogy hány éves. Persze ez a láncolat még tovább is fejthető, de most maradjunk ennyinél: végeredményben így is olyan szignifikációs láncolathoz lyukadunk ki, amelynek a kimenete elvonatkoztatott a 75-től.

Ha a „Horányi Özséb 75” mai összejövételére mint szignifikációra, sőt, mint elérhetővé tett szignifikációra – így – kommunikátumra tekintünk, olyanra, ami az évek múlásától elvonatkoztatott, akkor így a 74–75–76 – és így tovább – sem az idő múlásáról szól: hanem mér-földkövekről, mint például a mai. Egy-egy mér-földkő mint bemeneti és kimeneti eset között feszül a „Horányi Özséb n éves” mint állapot. Ebben a megvilágításban tehát nem dátumok között, hanem ezek között a szignifikatív, és így számunkra kommunikatív mér-földkövek között feszül a „Horányi Özséb 75” mint állapot – a változást megengedve: mint „mozgás-állapot”. Legyen a „Horányi Özséb 75”-nek mint állapotnak bemeneti esete ez a mai, kimeneti pedig a következő mér-földkő (ami egyúttal bemenete is a „Horányi Özséb 76”-nak mint állapotnak) – és a kettő közötti állandóságot pedig érzük tetten a Horányi Özsébre irányuló töretlen figyelemben mint szignifikátumban, amit ez a mai mér-földkő szignifikál.

Ez a diszkusszió voltaképpen azzal a javaslattal áll elő, hogy a „Horányi Özséb 75”-re ne úgy tekintsünk, mint ami a naptári napok között feszül. Ha ezeket az eseteket választjuk meg be- és kimeneti eseteként, akkor azzal a jól megalapozott feltételezésünkkel alátámasztva, hogy Horányi Özséb a 75. éve alatt is változik, nem állapotként, hanem eseményként, mitöbb, Horányi Özsébtől függetlenül jellegeből fakadóan aktusként kellene tekintenünk rá. Ha így volna, akkor viszont le kellene mondanunk arról az állandósult változsról, ami az állapot sajátja, és amit ez az előadás ráadásul Horányi Özséb felkészültségeként diszkutál: olyan felkészültségeként, amelyet ebből a 75-ből kap. Hogy állapotként lehessen kategorizálni, ahhoz csupán arra van szükség, hogy a „Horányi Özséb 75” ágenciája Horányi Özsében kívül az öt köszöntőkre is kiterjedjen.

Merthogy a „Horányi Özséb 75” olyan kommunikatív állapot, amely két köszöntés között feszül, ahol az állandóságot az mutatja a be-/kimeneti esetek között, hogy a köszöntők ugyanolyan töretlen figyelemmel vannak a köszöntött felé. És ez a figyelem jelenti azt a felkészültséget, amellyel Horányi Özsébet éveinek számától függetlenül, de évről évre felvértézzük problémakezelő akcióira.

Kívánom, hogy olyan állandósult változások kísérjék Tanár Urat ebben a „mozgás-állapotban”, amelyek két mér-földkő között csak abban mutatnak különbséget, hogy „Horányi Özséb 75”-nek, vagy „Horányi Özséb 76”-nak hívjuk, de abban nem, hogy egy-egy mér-földkő mennyi figyelmességről, szeretetteljes köszöntésről szól.

Irodalom

Horányi Özséb: *A Kommunikáció mint állapot. Rövid áttekintés* Jel-Kép 2015/3.
http://communicatio.hu/jelkep/2015/3/JelKep_2015_3_Horanyi_Ozseb.pdf
 Letöltve: 2017. május 11., <https://doi.org/10.20520/Jel-Kep.2015.3.1>